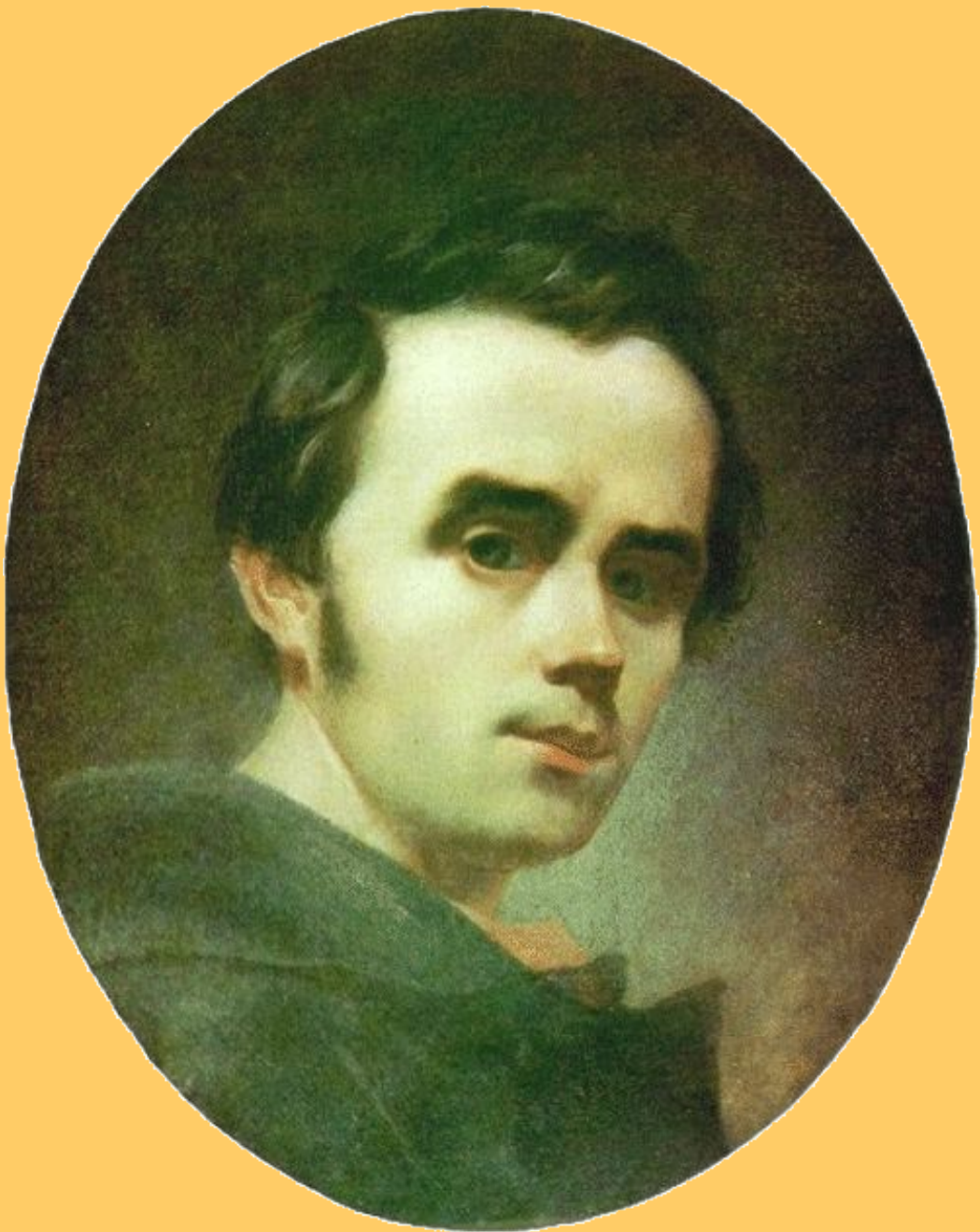

ТАРАС

ШЕВЧЕНКО

Ти чув: співала мати при вікні
Слова Шевченка світлі і сумні.
- Чому, мамуню, серцю в грудях
тісно?

- То пісня, українська наша
пісня...

Ти вперше прочитав із
'Букваря'

Вогненні, вічні вірші Кобзаря.

- Чом жаром обпікає кожне
слово?

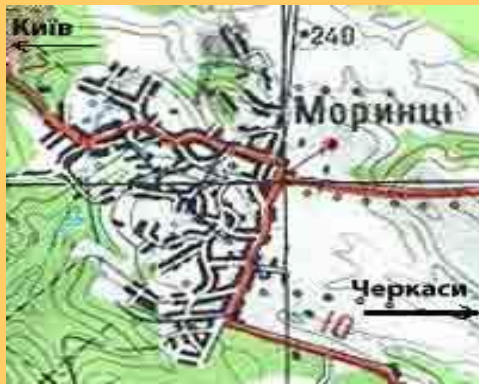
- То мова, українська наша
мова...

Із книг тобі відкрилось до кінця
Життя коротке гнаного співця,
Діла і думи сина Батьківщини.

- Що то дзвенить, відлунює в
серцях?

- То слава горла слава України!

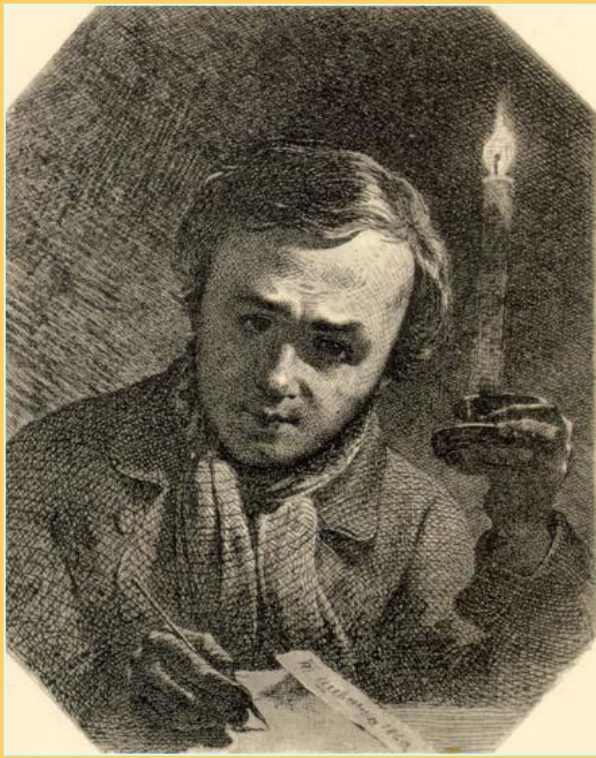
Тарас Шевченко народився
9 березня 1814 р. в селі Моринці
Звенигородського повіту Київської губернії
(нині Черкаська область) у кріпацькій родині.

*Хата, в якій народився
Тарас Шевченко*

Малий Тарас, рано втративши матір, а потім і батька, з дитинства зазнав багато горя і знущань. Працюючи і навчаючись у дядя, Шевченко ознайо-мився з деякими творами української літератури, а відчуваючи великий потяг до малювання, уже тоді робив перші спроби розпочати навчання у маляра.

У 14 років Тараса зробили дворовим слугою поміщика П.Енгельгарда. З осені 1828 року до початку 1831 року Шевченко побував зі своїм паном у Вільно (тепер Вільнюс), де, можливо, учився у Яна-Батіста Лампі (1775 — 1837), або в Яна Рустема (? — 1835), професора живопису Віленського університету.

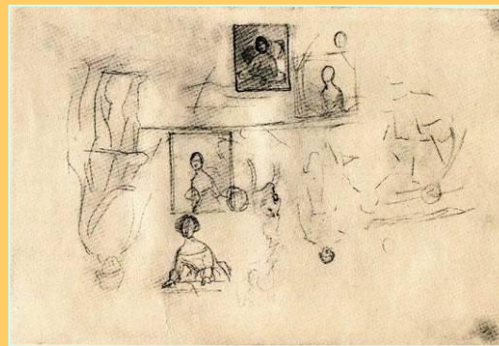
ПОРТРЕТ П.В.ЕНГЕЛЬГАРДА.
Акварель. 1833

Переїхавши до Петербургу в 1831 р., Енгельгардт взяв із собою Шевченка, щоб мати дворового маляра, віддав його в науку на 4 роки до живописця В.Ширяєва. Ночами, у вільний від роботи час, Шевченко ходив до Літнього саду, змальовував статуї, тоді ж уперше почав писати вірші.

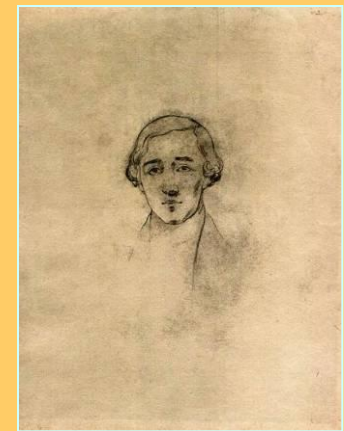
Влітку 1836 він познайомився зі своїм земляком - художником І.Сошенком, а через нього з Є.Гребінкою, В.Григоровичем і О. Венеціановим, які разом із К.Брюлловим та В. Жуковським навесні 1838 викупили молодого поета з кріпацтва.

ЖІНОЧИЙ ПОРТРЕТ.
Ескізи. Олівець. 1839-1843

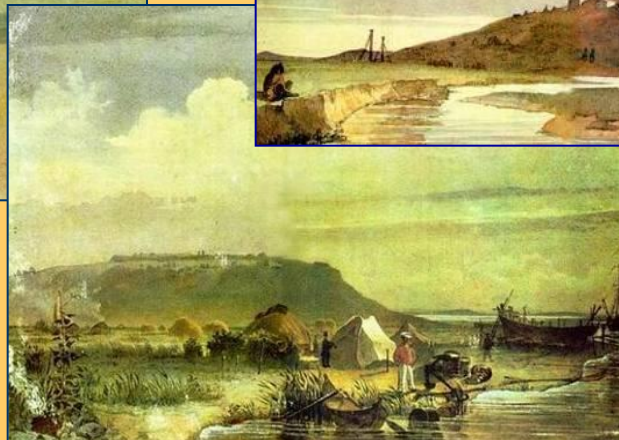
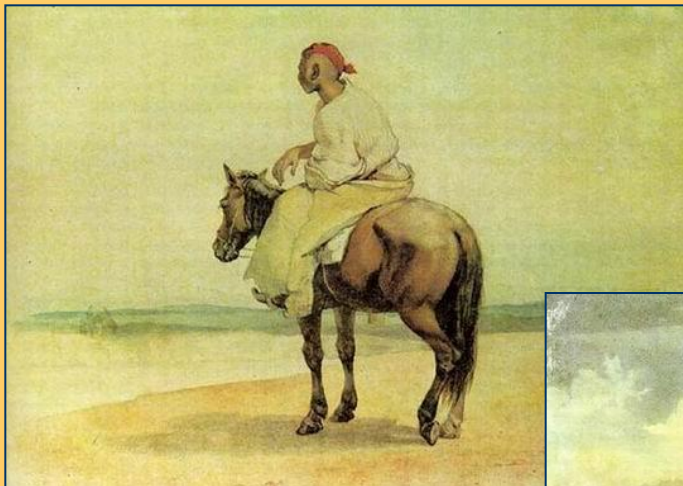
ЖІНОЧИЙ ПОРТРЕТ.
Начерк. Олівець. [1839-1843]

ПОРТРЕТ А.І.ЛАГОДИ.
Начерк. Олівець. [1839]

Перед Шевченком відчинилися двері в широкий світ науки й мистецтва. Оформившись студентом Академії мистецтв, Шевченко став улюбленим учнем Брюллова. Бувши вже не абияким портретистом, він опанував також мистецтво гравюри й виявив видатні здібності як графік та ілюстратор. Водночас Шевченко наполегливо працював над поповненням своєї освіти, жадібно читав твори класиків світової літератури й захоплювався історією та філософією.

Шевченко - **художник**

Під час навчання в Академії Шевченко регулярно буває на літературних вечорах - у поета Нестора Кукольника (1809-1868) і музичних - у Михайла Глинки (1804-1857). Він не пропускає практично жодної театральної прем'єри, із захватом пише про гастролі в Петербурзі балерини Марії Тальоні, створює портрет знаменитої в той час французької співачки Поліни Віардо.

Шевченко одержує високі бали за малюнки й етюди з натури, двічі його композиції вдоволюються срібної медалі. У полотнах Рембрандта Шевченко шукає таємниче життя світла, його моделюючу силу. За глибоке розуміння виразних можливостей світлотіні сучасники назвали його "російським Рембрандтом". Ще студентом він зробив олівцем свій портрет зі свіч у дусі Фердинанда Боліючі- найбільш талановитого учня в майстерні Рембрандта.

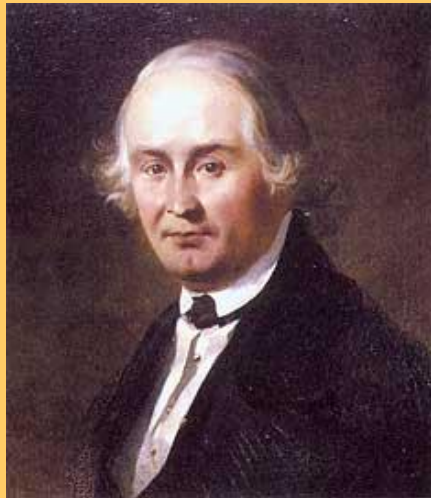

*Портрет Ганни
Закревської*

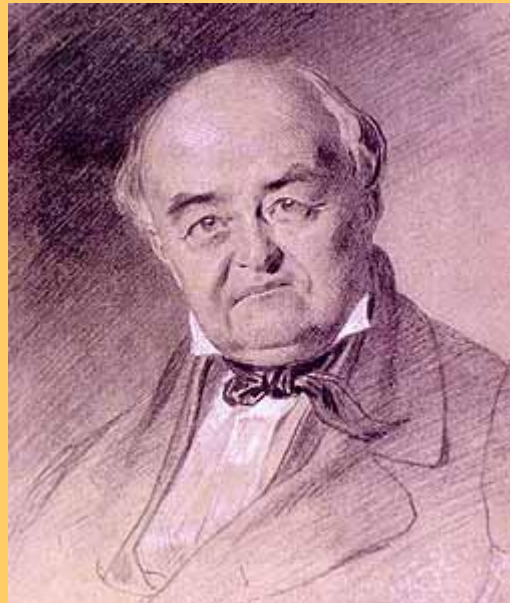
Тарас Григорович - портретист

*Молитва за
вмерших*

*Портрет Іллі
Лизогуба*

*Портрет Михайла
Щепкіна*

*Портрет Платона
Закревського*

Тарас Григорович – пейзажист

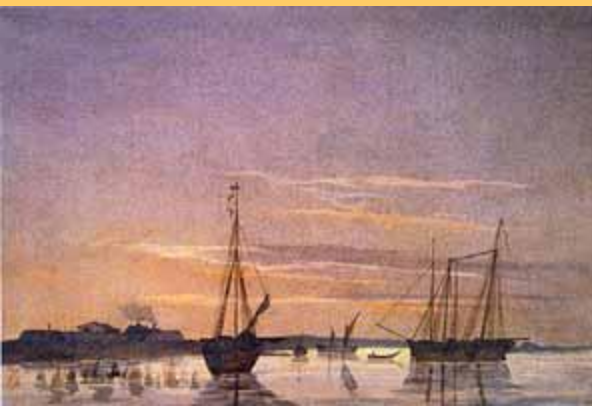

*Воздвиженський монастир
в Полтаві*

*Олександрівський
костюл в Києві*

*Шхуни біля форта
Кос-Арал*

Катерина

*Почаївська лавра
з заходу*

**Гористий берег острова Николая I
1848-1849рр.**

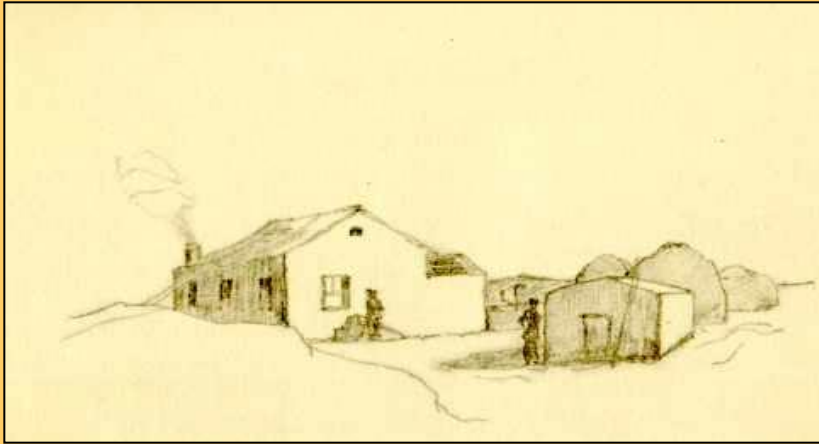

Укріплення Раїм. 1848 р.

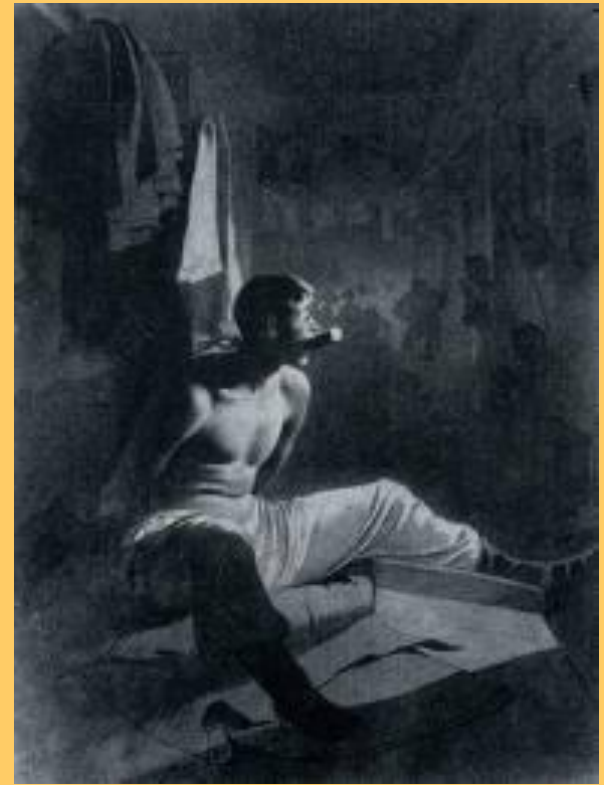

**Аскольдова Могила
1846р.**

У 1848р. на клопотання Шевченкових друзів його включили як художника до складу Аральської описової експедиції, очолюваної О. Бутаковим. З жовтня 1848р. до травня 1849р. експедиція зимувала на острові Косарал. Під час зимівлі Шевченко багато малював і написав понад 70 поезій. З травня експедиція продовжувала дослідження Аральського моря

У середині жовтня 1850р новий арешт мав фатальні наслідки для поетичної творчості Шевченка на засланні: з обережності він змушений був припинити писати вірші і відновив поетичну діяльність Сім років перебування в Новопетровському укріпленні — чи не найтяжчих у житті поета.

Тільки співчуття таких гуманних людей, як комендант укріплення А. Маєвський та його наступник І.Усков, дещо полегшувало становище безправного солдата-засланця. Після смерті Миколи І (лютий 1855р.) друзі поета почали клопотатися про Тарасове звільнення. Та тільки 1 травня 1857р. було дано офіційний дозвіл звільнити Шевченка з військової служби зі встановленням за ним нагляду і заборону жити в столицях. В Нижньому Новгороді йому довелося затриматися на кілька місяців, поки віце-президент Академії мистецтв Ф. Толстой не виклопотав дозвіл на його проживання в Петербурзі.

Влітку 1859р. Шевченко відвідав Україну. Зустрівся в Кирилівці з братами й сестрою. Мав намір оселитися на Україні. Шукав ділянку, щоб збудувати хату. Та 13 липня біля с.Прохорівка його заарештували. Звільнили через місяць і запропонували виїхати до Петербурга.

Заслання підірвало здоров'я Шевченка. На початку 1861р. він тяжко захворів і 10 березня помер. Незадовго до смерті написав останній вірш — “Чи не покинуть нам, небого”. У похороні поета брав участь чи не весь літературно-мистецький Петербург (зокрема, М. Некрасов, М. Михайлов, Ф. Достоевський, М. Салтиков-Щедрін, М. Лесков, М. Костомаров, В. Білозерський, П. Куліш, Г. Честахівський). Похований був на Смоленському кладовищі. Через два місяці, виконуючи заповіт поета, друзі перевезли його прах на Україну і поховали на Чернечій (тепер Тарасовій) горі біля Канева.

Перші з творів Тараса Григоровича, що дійшли до нас, - балада "Зіпсована", вірші "Думка" ("Тече вода в синє море"), "Вічній пам'яті Котляревського" і поема "Катерина" - датуються 1837-1838 роками.

Шевченко у багатьох своїх творах закликав пригноблений український народ до революційної боротьби за своє звільнення.

Першу збірку своїх поетичних творів Шевченко видав 1840 під назвою «Кобзар». До неї ввійшло 8 поезій: «Думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка», «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч».

Окремими виданнями вийшли поеми «Гайдамаки» (1841) та «Гамалія» (1844).

**Свою Україну любіть.
Любіть її... во время
люте,**

**В остатню, тяжкую
мінуту**

За неї Господь моли́ть!

